



DET KONGELIGE  
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

Statens barnevern og familievern, regionene

Deres ref

Vår ref  
200400713-/KMOBU2

Dato  
11.02.04

**GODKJENNING OG KVALITETSSIKRING AV BARNEVERNINSTITUSJONER  
- PRESISERINGER AV REGELVERKET**

**1. INNLEDNING**

Departementet vil, i samarbeid med SBF sentralt, gi noen avklaringer og presiseringer i forhold til problemstillinger/spørsmål som har vært reist, bl.a. under seminaret om godkjenning i Oslo 29. og 30. januar.

Regelverket forutsetter at godkjenningsmyndigheten foretar en del skjønnsmessige vurderinger. Det er ikke mulig, og heller ikke ønskelig, å fastsette eksakte rammer for innholdet av de ulike skjønnsstemaene. Dette fordi institusjonene er forskjellige, henvender seg til ulike målgrupper med ulike behov og samlet sett skal gi et differensiert omsorgs- og behandlingstilbud. Regionene må derfor alltid foreta konkrete vurderinger i forhold til hver enkelt institusjon. Eksempelvis vil hva som kan anses som "tilstrekkelige fellesarealer", "gunstig" lokalisering, "tilstrekkelig nivå og bredde i kompetansen" i kvalitetsforskriften måtte vurderes konkret i forhold til den enkelte institusjons målsetting, målgruppe, metodikk m.m..

Samtidig er det viktig at like tilfeller behandles likt, og at regionene forstår og praktiserer regelverket på samme måte. I forbindelse med søknadsbehandlingen kan det oppstå spørsmål av prinsipiell og generell karakter. For å sikre en mest mulig ensartet praksis på landsbasis, er det viktig at regionene i slike tilfeller tar spørsmålene opp med Statens barnevern og familievern sentralt på generelt grunnlag. Gjennom dette vil en del mer prinsipielle spørsmål bli nærmere avklart.

Postadresse  
Postboks 8036 Dep  
0030 Oslo

Kontoradresse  
Akersgt. 59

Telefon  
22 24 90 90  
Org no.  
972 417 793

Barne- og ungdomsavdelingen  
Telefaks  
22 24 27 19

Saksbehandler  
Kari Ofstad  
22 24 25 39

### Formål med innføring av godkjenningsordning og kvalitetskrav

Formålet med innføring av godkjenningsordningen er å sikre at barn og unge som plasseres i institusjon får forsvarlig omsorg og behandling. Institusjonstilbudet skal bli bedre, og det skal stilles strengere krav til institusjonene. Statlige myndigheter skal føre kontroll med at institusjonene oppfyller kravene i regelverket, herunder at de drives faglig og etisk forsvarlig. Institusjoner som ikke oppfyller kravene har ikke et slikt kvalitetsmessig tilbud at de kan godkjennes, og skal derfor heller ikke benyttes for barn som plasseres i institusjon med hjemmel i barnevernloven.

Godkjenningsordningen kan derfor innebære at en del institusjoner som er i bruk i dag, ikke vil kunne bli godkjent.

### Generelt om godkjenning av nye institusjoner

Søknad om godkjenning av nye institusjoner reiser særlige spørsmål.

Institusjonene kan sende inn søknad om godkjenning før institusjonen er ferdig etablert. En slik søknad må inneholde en fullstendig beskrivelse av hvorledes institusjonen skal oppfylle vilkårene for godkjenning. Det må også legges frem planer og dokumentasjon på sentrale forhold, herunder må det legges frem tegninger/planer for bygningene og budsjett. Institusjonen må redegjøre for målgruppe, målsetting, metodikk og for institusjonens faglige kompetanse. Dersom det ikke er lagt frem tilstrekkelig dokumentasjon til at søknaden kan realitetsbehandles, må godkjenningsmyndigheten fatte vedtak om å avvise søknaden.

En eventuell godkjenning må gjøres betinget av at institusjonen på oppstarttidspunktet er i samsvar med søknaden og vilkår eller forutsetninger gitt av godkjenningsmyndigheten. Det kan også tenkes at godkjenningsmyndigheten gir godkjenning til en mindre omfattende virksomhet enn det det er søkt om.

I alle tilfeller forutsetter en slik betinget godkjenning en etterfølgende dokumentasjon fra søkerens side og en tilsvarende kontroll fra godkjenningsmyndighetens side av at betingelsene/vilkårene for endelig (eller midlertidig) godkjenning er oppfylt. Inntil slik kontroll er foretatt kan institusjonen ikke tas i bruk.

## **2. GODKJENNINGSFORSKRIFTEN**

### **§ 1 Formål**

Det vises til forskriften.

### **§ 2 Virkeområde**

Nærmere om grensen mellom fosterhjem og institusjon

Grensen mellom hva som er fosterhjem og hva som er institusjon har betydning for hvilke tiltak som faller inn under lovens godkjenningsordning for private og kommunale institusjoner, jf. barnevernloven § 5-8.

Barnevernloven inneholder ingen definisjon av hva som er å anse som institusjon. Loven inneholder imidlertid en definisjon av hva som skal anses som fosterhjem. Hva som er institusjon må derfor avgrenses mot definisjonen av fosterhjem.

Et fosterhjem er etter § 4-22 første ledd et "privat hjem som tar i mot barn til oppfostring." Fosterhjem faller utenfor den statlige godkjenningsordningen for institusjoner. Fosterhjem skal godkjennes av kommunen. Dette gjelder selv om det aktuelle fosterhjemmet omtales som noe annet, for eksempel "familiehjem", "beredskapshjem" eller "omsorgsbasis" osv. Det at fosterhjemmet er tilknyttet en statlig eller privat institusjon eller et "administrasjonssenter" eller lignende, endrer heller ikke hjemmets status som fosterhjem.

Når det gjelder begrepet "privat hjem" vises til merknadene til godkjenningsforskriften § 2.

Fosterhjem med særlige forutsetninger som skal benyttes for barn med alvorlige atferdsvansker, jf. § 4-27, er ikke å anse som ordinære fosterhjem. Fosterhjem med særlige forutsetninger anses i noen henseender for å være institusjon. De er imidlertid ikke omfattet av den godkjenningsordningen som gjelder for institusjoner og heller ikke av den godkjenningsordningen som gjelder for fosterhjem etter § 4-22. Regionene må likevel stille krav til disse hjemmene selv om disse kravene ikke er standardisert på samme måte som kravene til de ordinære institusjonene, jf. merknadene til godkjenningsforskriften § 2 hvor det bl.a. heter at det er opp til statlig regional myndighet om slike fosterhjem skal kunne benyttes. Det presiseres også at loven oppstiller som vilkår for å benytte fosterhjem som alternativ til institusjon, at det enkelte hjem har særlige forutsetninger for å kunne løse de problemer som foreligger. Det er altså statlig regional myndighets ansvar å vurdere om det enkelte fosterhjem har de kvalifikasjoner som er nødvendige for å bli godkjent som fosterhjem i forhold til det enkelte barn.

#### Nærmere om institusjonsbegrepet etter barnevernloven:

I utgangspunktet er døgnbaserte tiltak som ikke faller inn under lovens fosterhjemsdefinisjon å anse som barneverninstitusjoner. Forutsetningen for at et døgnbasert tiltak skal være å anse som barneverninstitusjon er at tiltaket tilbyr heldøgns omsorgstjenester, dvs. at tiltaket har ansvaret for å ivareta omsorgen for beboeren i foreldrenes sted på heldøgnsbasis.

Plassering på ulike former for hybler, i bofellesskap eller lignende reiser særlige spørsmål. Døgnbaserte tiltak som er basert på at beboerne skal klare seg selv, som for

eksempel rene hybelhus eller botiltak faller utenfor hva som er å anse som institusjon. Dette vil gjelde selv om beboerne mottar ulike former for bistand, som for eksempel oppfølging av daglige, praktiske gjøremål og/eller andre former for støtte fra barneverntjenesten eller andre deler av hjelpeapparatet.

Noen slike tiltak kan ha en så sterk tilknytning til en institusjon at dette kan stille seg annerledes. Hybler eller lignende som er knyttet til en institusjon og som benyttes som en del av behandlingsopplegget ved institusjonen, for eksempel i forbindelse med selvstendighetstrening ved avslutning av et institusjonsopphold, vil kunne anses som en del av institusjonen. Forutsetningen for å anse et slikt tiltak som en del av institusjonen må være at beboeren mottar tett oppfølging fra institusjonen under hybeloppholdet, og at institusjonen både har det faktiske og formelle ansvaret for beboeren i denne perioden.

Det er opp til godkjenningsmyndigheten å ta stilling til om et hybellignende tiltak er en del av institusjonen eller ikke. Godkjenningsmyndigheten må foreta en konkret vurdering der de nevnte momenter må inngå. Konsekvensen av at godkjenningsmyndigheten anser "hybler" som en del av institusjonen, er at disse faller inn under godkjenningsordningen og skal godkjennes som en del av institusjonen. Konsekvensen av at godkjenningsmyndigheten ikke anser hybeltiltakene som en del av institusjonen, er at disse tiltakene ikke kan benyttes for institusjonsplassering av barn med hjemmel i barnevernloven.

Dersom institusjonene benytter hytter, koier, båter eller lignende som en del av sitt institusjonstilbud eller behandlingsopplegg overfor beboerne, skal også dette beskrives i søknaden om godkjenning. Slike tilbud skal anses som en del av institusjonen og skal omfattes av godkjenningen for den enkelte institusjon. Godkjenningsmyndigheten kan stille vilkår til bruken av denne type tilbud, for eksempel at de kun skal benyttes til ferie- og fritidsopphold, at oppholdet skal ha en begrenset varighet, foregå en viss tid på året osv. Når det gjelder de materielle kravene til standard, kan de være annerledes enn de krav som gjelder for institusjonen for øvrig. De materielle kravene må være tilpasset vilkår satt for bruken av tilbudet. Finner godkjenningsmyndigheten at hytta, koia, båten osv ikke kan godkjennes som en del av tilbudet, kan de heller ikke benyttes for beboerne.

#### Nærmere om begrepet "selvstendig enhet"

Det finnes ingen absolutte grenser mellom hva som er en institusjonsavdeling (ikke selvstendig) som skal godkjennes som en del av en større institusjon, og en "selvstendig enhet" som krever egen godkjenning. Det må foretas en konkret og helhetlig vurdering av godkjenningsmyndigheten. Det er ikke avgjørende hvordan institusjonen selv definerer eller oppfatter selvstendighetsspørsmålet.

Følgende momenter kan tilsi at en institusjonsavdeling skal anses som en "selvstendig enhet":

- tiltaket mottar ikke jevnlig faglig oppfølging fra virksomhetens ledelse
- tiltaket har egen ledelse
- tiltaket ligger mer enn en time fra nærmeste sted der det kan motta faglig oppfølging, råd og veiledning fra institusjonens ledelse
- tiltaket er i sin selskapsform organisert slik at det er å regne som et selvstendig juridisk subjekt
- tiltaket har fullt budsjett- og regnskapsansvar
- tiltaket har egne merkantile ressurser og må regnes som uavhengig av sentral administrasjon på dette området.

Motsatt innebærer ikke fravær av enkelte av ovennevnte kjennetegn at tiltaket/enheten skal regnes som en del av en større virksomhet. At tiltaket eksempelvis mangler egen ledelse eller merkantilt personale innebærer ikke nødvendigvis at tiltaket ikke skal defineres som en selvstendig enhet. Den geografiske avstanden kan være så stor at dette momentet alene tilsier at enheten må anses som selvstendig og derfor må oppfylle vilkårene for godkjenning på selvstendig grunnlag.

Det presiseres videre at antall beboere og/eller ansatte ikke er avgjørende for hvorvidt en "avdeling"/"enhet" er selvstendig eller ikke.

Dersom godkjenningsmyndigheten vurderer det dit hen at enheten er en selvstendig enhet, og således krever egen godkjenning, må enheten oppfylle alle vilkårene for godkjenning. Anses enheten derimot som en del av institusjonen skal den inngå som en del av dette godkjenningsobjektet.

Det er svært viktig at godkjenningsmyndigheten klart tar stilling til hvilke tiltak/tilbud som skal omfattes av den enkelte godkjenning og hvilke som skal anses som selvstendige enheter og derfor krever egen godkjenning. Godkjenningsmyndigheten må derfor sørge for å ta kontakt med SBF sentralt dersom det skulle oppstå tvil eller usikkerhet med hensyn til disse spørsmålene.

Det vises for øvrig til § 2 og merknadene.

### **§ 3 Godkjenningsmyndighet og klage**

Det fremgår av forskriften at institusjonene skal godkjennes av Statens barnevern og familievern i den regionen institusjonen geografisk ligger. I noen tilfeller kan det tenkes at en institusjon bestående av flere avdelinger ligger i flere regioner. Avdelinger som ligger i flere regioner, vil i all hovedsak måtte anses som selvstendige enheter på grunn av geografisk avstand mellom avdelingene. Disse skal da godkjennes i den regionen den enkelte enheten ligger.

Det kan helt unntaksvis tenkes at avdelingene ligger nær hverandre geografisk (og også av andre grunner ikke anses som selvstendige enheter) selv om de ligger i to regioner. I disse tilfellene må regionene avklare seg i mellom hvor godkjenningen skal foretas. Det vil være naturlig at den regionen hvor hovedtyngden av virksomheten foregår vurderer godkjenningsspørsmålet.

#### **§ 4 Godkjenning**

Det må fremgå av vedtak om godkjenning på hvilket grunnlag og under hvilke forutsetninger institusjonen er godkjent. Det må videre fremgå av vedtaket at endringer ikke må foretas før det er søkt om ny godkjenning og at endringer ellers vil kunne føre til at godkjenningen kan falle bort. Dette gjelder alle endringer som innebærer omlegging, utvidelse og flytting av institusjonen. Det vises til merknadene til forskriften § 4. Det må derfor presiseres i godkjenningsvedtaket at institusjonen plikter å melde fra til godkjenningsmyndigheten om alle endringer av forhold som har hatt betydning for godkjenningen. Det vises i denne sammenheng for eksempel til kravene stilt i kvalitetsforskriften og i godkjenningsforskriften. Eksempler på endringer som skal meldes til godkjenningsmyndigheten er

- endring av målgruppe
- endring av målsetting
- endring av faglige metoder
- utvidelse av antall barn
- endringer av arbeidstidsordninger (turnus)
- bytte av ledelse
- ikke ubetydelige utskiftninger av personale (herunder vakanser, langvarige sykmeldinger og lignende).

Institusjonen må, for å unngå at godkjenningen bortfaller, søke om ny godkjenning før slike endringer foretas.

Innebærer endringene at institusjonen ikke lenger oppfyller vilkårene for godkjenning, skal det som hovedregel treffes vedtak om bortfall av godkjenning. Det vises til omtalen av § 8 nedenfor.

Hovedregelen er at institusjoner ikke skal godkjennes med mindre de oppfyller alle kravene stilt i godkjenningsforskriften, i kvalitetsforskriften og i regelverket for øvrig. Fra denne hovedregelen gjelder bare ett unntak: Det kan helt unntaksvis gis en midlertidig godkjenning. Vilrårene for dette følger av forskriften § 4.

Når den tidsfrist som er satt for den midlertidige godkjenningen er utløpt, kan denne ikke avløses av en ny midlertidig godkjenning. Dette betyr at midlertidig godkjenning bare kan gis en gang. Oppfyller institusjonen ikke vilrårene innen utløpet av fristen skal det derfor umiddelbart treffes vedtak om bortfall av godkjenning, jf. § 8.

#### **§ 5 Vilkår for godkjenning**

Grunnvilkåret for godkjenning er at institusjonen drives i samsvar med barnevernloven og lovens forskrifter, herunder forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon. Dette er et særdeles viktig punkt. Det er derfor nødvendig at godkjenningsmyndigheten nøye undersøker at institusjonene både har god kunnskap om og forståelse av regelverket, og at de faktisk etterlever det. En nødvendig forutsetning for dette er at institusjonene har gode rutiner for opplæring og veiledning i regelverket og kan dokumentere hvordan institusjonene ivaretar dette ansvaret. Det vil ikke alltid være nok at godkjenningsmyndigheten finner at institusjonen oppfyller kravene til institusjonsplan og til internkontroll, jf. §§ 1 og 10 i kvalitetsforskriften. Det kan også være nødvendig å intervju ansatte og eventuelt ha samtaler med (eventuelle) beboere. Også fylkesmannen (som tilsynsmyndighet) og kommunene vil kunne ha informasjon om en eksisterende institusjons etterlevelse av regelverket som er av betydning for vurdering av godkjenningsspørsmålet.

## **§ 6 Regnskapsplikt og revisjon**

Det vises til forskriften.

## **§ 7 Etterfølgende kontroll med at vilkårene for godkjenning er til stede**

Det vises til merknadene til forskriften.

## **§ 8 Bortfall av godkjenning**

Denne bestemmelsen kommer bare til anvendelse for institusjoner som allerede er godkjent. Oppfyller ikke institusjonen lenger vilkårene, for eksempel fordi institusjonen har foretatt endringer, jf. § 4, er hovedregelen at det skal treffes vedtak om bortfall av godkjenning. Dette vil også gjelde dersom institusjonen over tid har foretatt flere mindre endringer som til sammen innebærer at institusjonen på et gitt tidspunkt fremstår som noe annet enn det som i sin tid dannet grunnlag for godkjenningen. Også endringer som ligger utenfor institusjonens kontroll skal føre til bortfall av godkjenning dersom vilkårene for godkjenning ikke lenger er til stede.

I stedet for å treffe vedtak om bortfall av godkjenning, kan det unntaksvis gis en frist for retting av de mangler som medfører at vilkårene for godkjenning ikke lenger er til stede. Det kan bare gis en slik fristutsettelse dersom særlige hensyn tilsier det, og dette anses forsvarlig ut fra hensynet til barna. I utgangspunktet skal alle mangler rettes umiddelbart. Dette vil imidlertid ikke alltid være mulig. Det skal i utgangspunktet ikke gis frist for retting av mangler dersom mangelen(e) er alvorlige. Jo mer alvorlig mangelen er, jo kortere frist skal gis for retting. Det kan uansett ikke gis fristutsettelse for lenger tid enn seks måneder (som er den absolutte fristen for midlertidig godkjenning). Denne fristen kan ikke forlenges, og den kan heller ikke etterfølges av en midlertidig godkjenning.

Vedtak om bortfall av godkjenning skal sendes til fylkesmannen og barneverntjenesten i de kommuner som har barn plassert på institusjon. Dette gjelder også vedtak om frist for retting av mangler.

### **§ 9 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser**

Alle søknader om godkjenning fra institusjoner som pr. 31. desember 2003 hadde barn plassert i medhold av barnevernloven, må være ferdigbehandlet, herunder klagebehandlet, innen 1. juli 2004. Institusjoner som ikke har fått behandlet sine søknader innen dette tidspunkt kan ikke benyttes etter denne dato.

Private institusjoner som anses godkjent etter overgangsbestemmelsen frem til 1. juli 2004, bør ikke benyttes for andre målgrupper enn institusjonen hadde anledning til pr. 31. desember 2003. Eksempelvis bør institusjoner som ikke hadde adgang til å ta i mot barn med hjemmel i barnevernloven § 4-12 før 31. desember, heller ikke benyttes for denne målgruppen inntil eventuell godkjenning foreligger. Dette fordi institusjoner som omfattes av overgangsbestemmelsen ennå ikke er vurdert i henhold til godkjennings- og kvalitetsvilkårene og kanskje ikke blir godkjent for denne målgruppen.

## **3. KVALITETSFORSKRIFTEN**

Kvalitetsforskriften gjelder både statlige, private og kommunale barneverninstitusjoner.

### **§ 1 Institusjonsplan**

Institusjonsplanen er institusjonens egenerklæring i forhold til institusjonens oppfyllelse av de krav som er stilt i regelverket. Dette er derfor et svært viktig dokument hvor institusjonen skriftlig skal redegjøre for hvordan den oppfyller alle kravene.

Institusjonsplanen skal vedlegges søknad om godkjenning.

Institusjonsplanen må endres parallelt med endringer som skjer i institusjonen. Institusjonsplanen må til enhver tid gjenspeile den faktiske situasjonen sett i forhold til kravene i regelverket.

### **§ 2 Målgruppe, målsetting og metodikk**

De faglige metoder som anvendes ved institusjonen skal være faglig og etisk forsvarlige, tilpasset institusjonens målgruppe og målsetting og være forankret i allment anerkjent fagteori.



Hver institusjon skal ha en definert målgruppe og en definert målsetting for sin faglige virksomhet. Institusjonene må således redegjøre for hvilken målgruppe eller hvilke målgrupper den er innrettet på. Når målgruppe skal angis, må dette referere seg både til alder, plasseringsgrunnlag (hjemler i barnevernloven) og eventuelle spesielle problemområder osv. I særlige tilfeller kan også kjønn være relevant.

Det skal også klart fremgå hva som er institusjonens målsetting. For det første må det fremgå om institusjonen tilbyr utredning, observasjon, undersøkelser, behandling, omsorg og/eller opplæring, og om institusjonen er basert på korttids- eller langtidsplassering. Det må også fremgå om institusjonen tar i mot akutt plasseringer. For det andre må institusjonen gi eksakte og presise angivelser av hvordan målsettingen skal oppnås. Dersom institusjonen for eksempel har opplæring eller behandling som målsetting, må det således redegjøres nærmere for hva som er formålet med opplæringen og behandlingen og hvordan dette skal oppnås. Dersom institusjonen har flere målgrupper, må det foreligge en formulert målsetting for hver enkelt gruppe.

Enhver metode eller praksis som anvendes i en institusjon må være så vel faglig forsvarlig som etisk forsvarlig. Dette innebærer at den behandling/opplæring/omsorg som den enkelte institusjon tilbyr, må være betryggende faglig og etisk forankret.

Behandlingsmetoder som har den virkning at barns fysiske eller psykiske helse blir utsatt for skade eller fare, vil aldri være hverken faglig eller etisk forsvarlig. Det samme vil gjelde metodikk som søker endring gjennom bruk av virkemidler som innebærer integritetskrenkelser eller som baserer seg på straff eller trusler om straff. Slike behandlingsmetoder vil også være i strid med lovgivningen og vil derfor være direkte ulovlige.

Enkelte metoder vil aldri være faglig og etisk forsvarlig. Det kan likevel tenkes metoder som er forsvarlige i forhold til en bestemt målgruppe eller målsetting, men ikke i forhold til andre. Det kan således tenkes metoder som er faglig og etisk forsvarlige i forhold til f. eks behandling av voksne rusmisbrukere som har samtykket i behandlingen, men som ikke fyller forsvarlighetskriteriene i forhold til barn - uansett målgruppe og målsetting. Barn og unge er på mange områder særlig sårbare. Dette gjelder ikke minst barn som er plassert utenfor hjemmet med hjemmel i barnevernloven. Uansett om formålet med plasseringen er opplæring, utredning eller behandling, vil institusjonen og personale være de som gir barnet daglig omsorg i foreldrenes sted. Dette stiller særlige krav til den faglige og etiske standarden på institusjonen.

At en metode synes å gi ønsket effekt, er ikke avgjørende i vurderingen av om den er faglig og etisk forsvarlig.

Kravet om forankring i allmenn anerkjent fagteori, forutsetter at metoden har en bred oppslutning i fagmiljøene. Metoder som skal anvendes må så langt som mulig være basert på dokumentert kunnskap og resultater, og ikke på antagelser og forventninger om effekter. Videre bør det stilles krav om at det drives systematisk opplæring i metodikken ved høyskoler, universiteter eller andre videreutdanningsinstitusjoner.

Som det fremgår over, er det vanskelig å gi entydige og konsise definisjoner eller beskrivelser av hva som kjennetegner metoder som er faglig og etisk forsvarlig, tilpasset en viss målgruppe og målsetting og som er forankret i allment anerkjent fagteori. Det må alltid foretas konkrete vurderinger. Begrepene skal også ivareta ønsket om et faglig mangfold i institusjonene. Innholdet av dem er ingen statisk størrelse. De vil variere over tid og ettersom en får mer dokumentert kunnskap og resultater om virkningene på lengre sikt.

Omsorg og behandling i institusjon er et område som vil være gjenstand for utvikling og evaluering i tiden som kommer. Departementet har satt i gang et utviklingsarbeid for å kartlegge hvilke kriterier som må ligge til grunn for vellykket behandling i institusjon.

### **§ 3 Materielle krav**

#### Tilstrekkelig fellesarealer.

Fellesarealene må både være egnet til felles samvær for alle beboerne og samtidig gi rom for ulike aktiviteter i mindre grupper parallelt.

#### Lokaler som er egnet for samvær med familie.

For de fleste barn på institusjon er det en overordnet målsetting at barna skal ha god kontakt og samvær med sin biologiske familie. Institusjonen må ha lokaler som gjør det mulig å tilrettelegge for samvær med familie på en god og hensiktsmessig måte og uten at dette skal gå ut over de øvrige beboere og deres aktiviteter.

Det vises til også forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon § 7 hvor det fremgår at institusjoner skal legge forholdene til rette slik at foreldre som har små barn på institusjon skal kunne ta del i barnets stell og gis overnattingsmuligheter. Også institusjoner for større barn bør ha overnattingsmuligheter for foreldre, spesielt dersom institusjonens beliggenhet innebærer begrensede overnattingsmuligheter i umiddelbarhet nærhet.

#### Enkeltrom.

Det er et absolutt krav at alle beboere (som ikke går inn under unntaket i forskriften) skal tilbys enkeltrom. Det kan ikke gjøres unntak fra dette kravet. Tilbudet om enkeltrom skal være reelt. Dette innebærer at institusjonen ikke kan godkjennes for et større antall barn enn det er enkeltrom.

Det er gjort unntak for institusjoner som har små barn som målgruppe. Med små barn menes i denne sammenheng barn i aldersgruppen 0-3 år.

#### **§ 4 Institusjonens lokalisering**

Formålet med bestemmelsen er å legge til rette for at barn som er på institusjon skal kunne leve et liv som er så normalt som mulig selv om de bor på institusjon.

I kravet til "gunstig beliggenhet" ligger at institusjonen ikke skal ligge slik til at det er vanskelig for beboerne å gå i barnehage, skole og ta del i vanlige fritidsaktiviteter i et nærmiljø. Annen lokalisering må begrunnes særskilt i forhold til målgruppe og målsetting.

For de fleste målgrupper vil deltakelse i skole og fritidsaktiviteter være viktig for å få og være sammen med prososiale venner, noe som vil ha stor betydning for å oppnå varig positiv effekt av institusjonsoppholdet. Det er derfor viktig at institusjonen ikke isolerer seg fra lokalmiljøet.

#### **§ 5 Krav til bemanning og ansattes kompetanse**

Det er viktig at institusjonene har en bemanning og et kompetansenivå som sikrer faglig forsvarlig drift sett i forhold til institusjonens målgruppe og målsetting. Kompetansenivået og -bredden må være i samsvar med institusjonens faglige metoder. Utover sosialfaglig/barnevernfaglig kompetanse må institusjonen også ha den spesialkompetanse som målgruppe, målsetting eller metodikk tilsier.

Leder eller stedfortreder skal ha minst treårig høyskoleutdanning i sosialfag eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå. I tillegg må leder eller stedfortreder ha tilleggsutdanning i administrasjon og ledelse. Tilleggsutdanningen bør tilsvare ca. 15 studiepoeng. Det er tilstrekkelig at leder og stedforetreder til sammen ivaretar kravene om høyskoleutdanning og tilleggsutdanning i administrasjon og ledelse.

Dersom ledelsen ikke oppfyller utdanningskravene, kan det gis midlertidig godkjenning dersom kravene kan oppfylles senest innen seks måneder, jf. godkjenningsforskriften § 4 annet ledd om midlertidig godkjenning.

Opplæring og veiledning er viktig for at personalgruppen skal være samlet og målrettet med en felles forståelse av utfordringer og behandlingsmåte. Hva som er nødvendig faglig opplæring og veiledning må vurderes opp mot institusjonens metodikk, målsetting og målgruppe. Veiledningen skal være en kontinuerlig prosess. Tidsbruk og hyppighet kan ikke angis i en standard.

#### **§ 6 Oppbevaring av private eiendeler og penger**

Det vises til forskriften med merknader.

### **§ 7 Medisinsk tilsyn og behandling**

Bestemmelsen korresponderer med en tilsvarende bestemmelse i rettighetsforskriften, jf. § 10. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Den enkelte institusjon må ha rutiner for medisinsk tilsyn og behandling som er i samsvar med institusjonens målgruppe. Det skal derfor stilles strengere krav til rutinene ved institusjoner som har målgrupper som er i risikozonen for alvorlige og/eller smittsomme sykdommer.

### **§ 8 Oppbevaring og behandling av personopplysninger**

Det vises til forskriften.

### **§ 9 Beboernes medvirkning**

Det vises til forskriften med merknader.

### **§ 10 Internkontroll**

Internkontrollplikten innebærer at institusjonene skal ha et system for å sikre og dokumentere at institusjonens virksomhet skjer i samsvar med krav fastsatt i regelverket.

### **§ 11 Ikrafttredelse**

Det vises til forskriften.

Med hilsen

  
Haktor Helland (e.f.)



Kari Ofstad

Kopi: Oslo kommune  
Trondheim kommune  
Fylkesmennene t.o.